

שירות הביטחון הכללי

מעורבות שב"חים בפעילות טרור

מעורבות שב"חים בפעילות טרור

רקע

אוכלוסיית הפלסטינים השוהים באופן בלתי-חוקי בישראל (להלן: שב"חים) מנוצלת בידי ארגוני הטרור להוצאת פיגועים בתחומי ישראל. מבחינת ארגוני הטרור ההסתייעות ב-שב"חים מהווה "מכפיל כוח", המאפשר להם להתגבר על הקשיים, שמציבה בפניהם מערכת הביטחון.

היתרונות המרכזיים של השב"חים בעיני ארגוני הטרור הם:

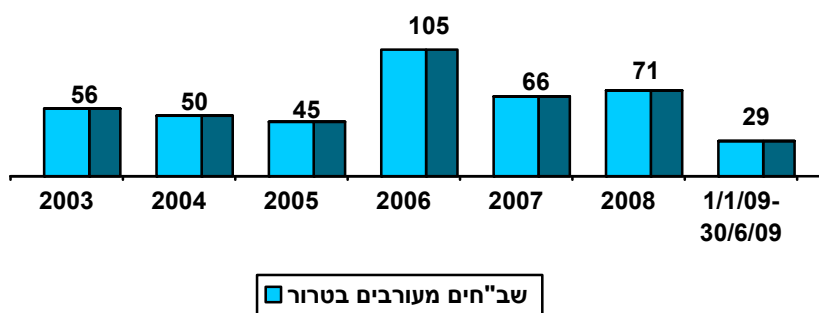
- היכרותם הטובה עם ישראל;
- יכולתם להיטמע בסביבה בקלות;
- קשריהם למברייחים ולנהגי הסעות.

כל אלה מגדילים, מבחינת ארגוני הטרור, את הסיכויים – ומבחינת ישראל את הסיכונים – להצלחת פיגוע טרור.

מעורבותה של אוכלוסיית השב"חים בפיגועים, לרבות בפיגועי התאבדות בהם נהרגו ונפצעו ישראלים רבים, מוכרת כבר מתחילת ההתקוממות השנייה (החל משלהי ספטמבר 2000). מעורבות זו גברה לנוכח הקשיים של תשתיות הטרור – בעיקר בשומרון – להחדיר מפגעים לתחומי ישראל, מאז השלמת (מאוגוסט 2003) בניית "מרחב החיץ" באזור זה.

בשנים האחרונות עמד מספרם של השב"חים שנעצרו בידי ישראל בגין מעורבות בפעילות טרור על כ-60 עד 100 עצורים בשנה.

להלן גרף שב"חים שנעצרו על-רקע מעורבות בפעילות טרור בחלוקה לשנים:

אוכלוסיית השב"חים כיעד אטרקטיבי לגיוס לטרור

שב"חים פלסטינים, החודרים לישראל עושים כן לרוב לצורכי פרנסה. לפיכך, שהייתם בישראל מתוכננת לתקופות ארוכות (חודשים ו/או שנים), דבר המאפשר להם היכרות טובה עם שגרת החיים של האוכלוסייה הישראלית, ויכולת התמצאות טובה בשטח.

בנוסף, נוטים השב"חים לפתח את כישוריהם להיטמע בתוך האוכלוסייה הישראלית על ידי אימוץ סממנים חיצוניים כגון: לבוש, תספורת וכד', דבר המקל עליהם להתנהל בשטח ישראל באופן שאינו מעורר חשד.

המאפיינים הנ"ל לצד אורח חייהם בישראל, הכולל ניסיון מתמיד להתחמק מכל מגע עם שלטונות החוק, **הופכים את השב"חים ליעד אטרקטיבי לגיוס עבור ארגוני הטרור.**

השימוש בשב"חים מאפשר לארגוני הטרור להקים בתוך ישראל תשתית קדמית, המעורה בשטח ומסוגלת להיטמע בו בקלות, והוא תורם להגדלת הסיכויים להצלחת הפיגוע. קונקרטי, משמשים השב"חים ל:

- **איסוף מידע לקראת פיגוע והשתתפות בתכנונו** תוך יכולת הצבעה על יעדים פוטנציאליים, על מתווה מועדף וכן על עיתוי מיטבי.
- **סיוע בהחדרת מפגעים, קליטתם והובלתם למקום הפיגוע**. זאת, נוכח היכרותם עם מערך הבידוק הישראלי, מודעותם לדרכים עוקפות של מחסומי צה"ל ול"פרצות" בגדר, וכן קשריהם עם מבריחי גבול/וגדר ועם מסיעי שב"חים.
- על-רקע זה, ברבים מהמקרים משמשים השב"חים בעיקר לביצוע תפקידים לוגיסטיים כמתואר לעיל, אך לעיתים הם מעורבים ישירות בטרור.
- להלן מספר דוגמאות בולטות מהשנים האחרונות למעורבות שב"חים בטרור:

שב"חים כמפגעים

- **עמר אבו רוב**, פעיל "הג'יהאד האסלאמי" מג'נין, שהה תקופות ארוכות בישראל כשב"ח. נוכח היכרותו הטובה עם אזור המרכז שוגר (פברואר 2007) לביצוע פיגוע התאבדות באמצעות מטען נפץ. אבו רוב בחר לבצע את הפיגוע באוטובוס שנסע מתל אביב לראשון לציון. הוא ניסה להפעיל את המטען 3 פעמים, אך נוכח כשל טכני המטען לא התפוצץ ובסופו של דבר הפיגוע לא יצא אל הפועל. אבו רוב השליך את המטען ומצא מחסה בבית חברו בבת ים, שם נעצר על-ידי השב"כ. אבו רוב הורשע, במסגרת הסדר טיעון, בעבירות של קשירת קשר לגרימת מוות בכוונה, חברות ופעילות בהתאחדות בלתי מותרת, ביצוע שירות עבור התאחדות בלתי מותרת, ירי לעבר אדם וניסיון לגרימת מוות בכוונה, ונגזר עליו עונש מאסר עולם לריצוי בפועל.
- **איהאב יחיא אבו ריאל ואנס מצטפא סלום**, 2 שב"חים, שעבדו במסעדה ברמת גן התכוונו לבצע בה פיגוע הרעלה. ה-2 הופעלו בידי חוליה צבאית של "גדודי חללי אלאקצא", שפעלה בהכוונה ובמימון של "חזבאללה". ראשיה של חוליה זו – **חוסני צלאג' והאני כעבי**, "מבוקשים" ממחנה הפליטים בלאטה שבשכם – היו אמורים לספק את הרעל, אשר על פי דרישתם של אבו ריאל וסלום אמור היה

להיות בצבע לבן, ללא טעם וריח ובעל השפעה מושהית. זאת, כדי שיספיק להרוג מספר רב מהסועדים בטרם יתגלה. הפיגוע לא יצא אל הפועל נוכח מעצרם (מרס 2008) של השניים מספר ימים טרם הפיגוע. אבו ריאל הורשע בעבירות של קשירת קשר לגרימת מוות, וחברות בהתאחדות בלתי מותרת, ונגזר עליו 6 שנות מאסר לריצוי בפועל ושנתיים מאסר על תנאי לתקופה של 5 שנים. נגד סלום עומד כתב אישום בעבירות של קשירת קשר לגרימת מוות בכוונה, קשירת קשר לסחר בציד מלחמתי וזריקת חפץ נפיץ או מבעיר. משפטו טרם הגיע לסימו.

- **מחמד אלבובלי**, שב"ח תושב שכם. התגורר בישראל בדירה בטירה ועבד במסעדה ברעננה במשך שנתיים. בחקירתו הודה (אוקטובר 2006) כי התבקש על ידי פעילים של "גדודי חללי אלאקצא" בטול כרם להניח מטען נפץ במסעדה בה עבד (הוא סיים את עבודתו בה כחודשיים לפני הפיגוע). אלבובלי הורשע, במסגרת הסדר טיעון, בעבירה של קשירת קשר לגרימת מוות בכוונה, ונגזר עליו עונש 6 שנות מאסר בפועל ושנת מאסר על תנאי למשך 5 שנים על עבירות שמטרתן פגיעה בחיי אדם ומתן שירות עבור התאחדות בלתי מותרת.

שב"חים כסייענים להחדרת מפגעים/מטעני נפץ לישראל

- **אברהים מג'דוב**, שב"ח תושב שיח' רדואן/עזה שעבד בתל אביב. סייע בהחדרת מפגע מתאבד מהרצועה לישראל דרך "ציר ה-ח". בחקירתו בשב"כ מסר (יוני 2006), כי מלבד הובלת המתאבד הסכים לבצע פיגוע במתווה של חטיפה ורצח של חייל בתל אביב, ביחד עם שב"חים נוספים מהרצועה. מג'דוב הורשע, במסגרת עסקת טיעון, בעבירות של קשירת קשר לביצוע פשע, בפעילות בהתאחדות בלתי מותרת ובהסתננות, ונידון ל-5 שנות מאסר בפועל, ושנתיים על תנאי למשך 3 שנים. ערעור שהגיש לבית המשפט העליון, על חומרת העונש שנגזר עליו, נדחה.

- **מהדי עאשור**, שב"ח תושב שכם, התגורר עם שב"חים נוספים בדירה בנחלת בנימין בתל אביב ועבד במכבסה ברמת גן. עאשור החדיר (ספטמבר 2007) חגורת נפץ לישראל והחביא אותה במכבסה בה עבד, בהמתנה להגעתו של מפגע מתאבד, שאמור היה לבצע פיגוע התאבדות. עאשור הורשע בעבירות של מתן מקלט, ביצוע שירות עבור התאחדות בלתי מותרת ואחזקת פצצה, ונגזרו עליו העונשים הבאים: 32 חודשי מאסר בפועל ו-28 חודשים מאסר על תנאי (על עבירות שמהותן פגיעה בחיי אדם) לתקופה של 5 שנים, וכן קנס כספי בסך 2,000 ₪.
- **אחמד סלאמה סווארכה**, יליד 1990, תושב סיני/מצרים נעצר במרס 2009 ביחד עם עוד 5 תושבי סיני שחדרו לישראל, והודו בחקירתם כי היו אמורים לסייע בקליטת מפגע ובחטיפת חייל. על סווארכה הוטלה משימה שכללה איתור מיקום מתאים לפיגוע וכן הובלת המפגע למיקום זה. נגד סווארכה הוגש כתב אישום בעבירות של קשירת קשר לביצוע פשע (2 אישומים: רצח וחטיפה לשם רצח או סחיטה), קשירת קשר למסירת ידיעה לאויב, בכוונה לפגוע בביטחון המדינה, הסתננות, מגע עם סוכן חוץ, הברחה והפרעה לשוטר במילוי תפקידו.

תפקידם של מסיעי שב"חים בהחדרת מפגעים/מטעני נפץ לישראל

לצורך החדרת מפגעים ו/או אמל"ח לפיגוע (חגורות/מטעני נפץ) בישראל נעזרת אוכלוסיית השב"חים בנהגי הסעות העובדים ב"קו" שבין איז"ש וישראל. בפועל, קיים מערך היסעים מאורגן ושיטתי, הפועל להברחת שב"חים לשטח ישראל. מערך זה, הכולל בתוכו נהגים ערבים ישראלים או פלסטינים ממזרח ירושלים (בעלי תעודת זהות כחולה, המאפשרת להם כניסה לישראל) משמש גם כפלטפורמה להחדרת מפגעים, כאשר לעיתים קרובות הנהגים מודעים או חושדים שהם מעבירים מפגעים.

שירות הביטחון הכללי
מעורבות שב"חים בפעילות טרור

להלן מספר דוגמאות (מני רבות) לפיגועי התאבדות בהם הוסע המפגע בידי מסיעי שב"חים:

- פיגוע התאבדות במדרחוב נווה שאנן בתל אביב (17 אפריל 2006, 9 הרוגים, 60 פצועים).
- פיגוע ההתאבדות בשוק בחדרה (26 אוקטובר 2005, 6 הרוגים, 27 פצועים).
- פיגוע התאבדות סמוך לקניון נתניה (12 יולי 2005, 5 הרוגים, 80 פצועים).
- פיגוע ההתאבדות בשוק הכרמל בתל אביב (1 נובמבר 2004, 3 הרוגים, 32 פצועים).

למרות עונשי מאסר שהטיל בית המשפט על מסיעי שב"חים שהסיעו מפגעים מתאבדים התופעה נמשכת, קרוב לוודאי נוכח הרווח הכלכלי הגלום בה. זאת, לאחר שבשנים האחרונות הפכה הסעת שב"חים לענף כלכלי משגשג, המניב רווחים גבוהים ו"פטורים ממס", נוכח ההיקף הנרחב של שב"חים פלסטינים המבקשים לחדור לישראל.

הסכנות מבחינת ישראל ברורות. בדוגמה מהתקופה האחרונה נעצר נהג מונית מטירה, שנהג להסיע שב"חים, למרות שהוזהר להפסיק לעשות כן. הנהג נעצר (סוף מרס 2009) כאשר הסיע במונית שלו 2 שב"חים מקלקיליה, אחד מהם סוחר אמל"ח והשני אחיו של מבוקש חמא"ס צבאי מקלקיליה.

סיכום

במשך השנים עשו ארגוני הטרור שימוש בשב"חים השוהים בישראל כפלטפורמה לביצוע וקידום פיגועים בתחומי ישראל, זאת. תוך ניצול היכרותם הטובה עם השטח ועם אורח החיים בישראל, ויכולתם להיטמע בסביבה. **השב"חים שימשו בעיקר**

שירות הביטחון הכללי
מעורבות שב"חים בפעילות טרור

כסייענים העוסקים באיסוף מידע, הצבעה על יעדי פיגוע, והובלת מפגעים ליעדי הפיגוע, אך לעיתים שימשו כמפגעים בעצמם.

השלמת חלקים נרחבים של "מרחב החיץ" ב-איו"ש, הציבה קושי נוסף בפני ארגוני הטרור להחדרת מפגעים לשטחי ישראל, והפכה את ההסתמכות על שב"חים, ובעיקר על מסיעי שב"חים ל לגורם מהותי בתהליך הוצאת פיגוע בתחומי ישראל. וכך, **קשריהם של השב"חים עם מבריחים ועם נהגי הסעות הפכה ל"נקודת חוזק", ובפועל, לכלי חיוני בהחדרת מפגעים ו-אמל"ח לישראל.**

מערך ההיסעים של שב"חים, שהפך בתקופה האחרונה לענף כלכלי רווחי ומשגשג, מגביר את פוטנציאל האיום על ביטחונה של ישראל, ומהווה **גורם סיכון נוסף**. זאת, נוכח "הדרך הקצרה" שבין הסעת שב"חים והכנסתם באופן בלתי חוקי לישראל לבין החדרת מפגעים ו-אמל"ח לפיגועים .
